

SADAKA, ZİKİR VE ŞEYTAN

*Lehü'l-hamdü kemâ yenbeğî li-celâli vec-
hihî ve li-azîmi sultânih. Ve's-salâtu ve's-
selâmu alâ hayri halkihî seyyidinâ Muhamme-
din ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-
ihsânin ecmaîn. Salâten ve selâmen dâimeyni
mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn.*

Emmâ ba'd:

*Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-
hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyü sey-
yidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi sellem.
Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muh-
desetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün
ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr -el-
iyâzu billâh- ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-
nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû
kâl:*

الصَّدَقَةُ عَلَىٰ وَجْهِهَا وَاصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَبِرُّ
الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ يَحْوِلُ الشَّقَاءُ سَعَادَةً وَيَزِيدُ
فِي الْعُمْرِ وَيَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ

es-Sadakatü alâ vechihâ ve'stınâu'l-

ma'rûfi ve birrû'l-vâlideyni ve sılatu'r-rahimi yuhavvîlu's-şekâe seâdeten ve yezîdu fî'l-umuri ve yekî mesâria's-sû'.

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Rabbimiz sizleri sevdiği razı olduğu kullar eylesin, dünya ve âhiret saadetine erdirmesin, cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin.

Her zaman söylediğimiz gibi sözlerin en güzeli Kur'ân-ı Kerîm'dir, çünkü Allahu Teâlâ hazretlerinin kelâmıdır. Beşer sözlerinin en şerefli, en kıymetli, en hoş, en hikmetli de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sözleridir, hadîs-i şerîfleridir, kavlidir, fiilidir, takriridir. Allahu Teâlâ hazretleri bizi onun yolundan ayırmasın. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin hadîs-i şerîfleri bizim başımızın tacı, yolumuzun ışığı rehberimizdir. O bakımdan onları okumaktan şeref duyuyoruz, feyz alıyoruz, sevap kazanıyoruz, yolumuzu görüyoruz ve hayatımızı nasıl sürmemiz gerektiğini öğreniyoruz.

Allahu Teâlâ hazretleri bize sünnet-i seniyye-i nebeviyyeyi hakkıyla öğrenip âdâb-ı sünnet-i nebeviyyeyle edeblenmeyi, Kur'ân-ı Kerîm'in ahlâkıyla ahlâklanmayı nasip eylesin. Has, hâlis, kâmil, velî, mahbub, makbul kullar olmayı nasip eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumakla cuma akşamımızı değerlendirmek îtiyadımız. Her ayın ilk perşembe akşamı burada toplanıp hadîs-i şerîf okuyoruz. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce şu mübarek cuma gecesinin üzerimize yüklediği bir vecibeyi edâ edelim. Başta Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin mübarek, münevver, mutahhar ruh-i pâkine hediye olsun diye ve ondan bize kadar asırlar boyu gelmiş geçmiş olan din büyüklerimizin, evliyâullahın, meşâyihimizin, sâdâtımızın, Allah'ın sevgili kullarının ruhlarına, sâdât-ı turuk-u aliyemizin ve halifelerinin, müritlerinin, muhiblerinin ruhlarına hediye olsun diye; âhirete göçmüş olan bütün mü'minînin ve müslimîn-i müslimâtın ve hâsseten âhirete göçmüş olan babalarımızın, dedelerimizin,

ecdâdımızın, akrabamızın, sevdiklerimizin ruhlarına hediye olsun diye; özellikle bu bel-
deleri Allah yolunda cihat edip mallarını can-
larını feda edip, feth edip bize emanet bırak-
mış olan mübarek şehitlerin, gazilerin, müca-
hitlerin, fatihlerin ruhlarına hediye olsun diye;
cümle hayır hasenât sahiplerinin ve hâsseten
içinde toplandığımız, şu hadisleri okuduğu-
muz, ibadetleri yaptığımız caminin yapılma-
sına, yaşamasına, ihyâsına hizmette devamına
sebeplerin kendilerinin ve geçmişlerinin
ruhları için; ve siz cemaat kardeşlerimizin âhi-
rete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, yakınlara-
nın ruhları için; hayatta olan biz mü'minlerin
de Rabbimiz'in tevfi-kât-ı semadâniyesine
mazhar olmamız ve Rabbimiz'in rızasına uygun
yaşamamız ve huzuruna sevdiği razı olduğu
kullar olarak yüzümüz ak alnımız açık olarak
varmamıza vesile olması için şu cuma gece-
sinde bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı Şerîf* okuyalım,
geçmişlerimize bağışlayalım, ondan sonra baş-
layalım. Buyurun.

Az önce mübarek metnini okumuş oldu-
ğum hadîs-i şerîfi Hz. Ali *radiyallahu anh ve*

kerremallâhu veche rivayet eylemişler. Başımızın tacı, Allah'ın arslanı, Haydar-ı Kerrâr, Ali b. Ebî Tâlib, esedillâhi'l gâlib, Allah şefaatine nâil eylesin, Peygamber Efendimiz'den duymuş, bize rivayet ediyor.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki;

es-Sadakatü alâ vechihâ. “Usûlüne uygun olarak verilmiş olan hayır, sadaka, para, hayrat, hasenât...” *Ve'stınâu'l-ma'rûfi*. “İyi, sevaplı, Allah'ın seveceği bir işi yapmak...” *Ve birrû'l-vâlideyni*. “Ana babaya iyi davranmak, evlatlığı güzel yapmak, hürmet etmek, izzet etmek, ikrâm etmek...” *Ve sılatu'r-rahim*. “Akraba ve yakınlarla hem gönül bağı hem maddî destek olmak yönünden ilgiyi canlı tutmak, sıla-i rahim yapmak...”

a. Sadakanın Getirdiği Güzellikler

Bu sayılan şeyler...

Yuhavvilu's-şekâe seâdeten. “Kişinin şakîliğini, eşkiyalığını, eşkiyâ damgasını siler; onu said, saadet ehli, Allah'ın sevdiği mutlu bahtiyar insan sıfatına döndürür.”

Allah'ın sevmediği kulken sevdiği kul hâline döndürür. Eşkiyâlık damgası alınma vurulmuşken saidlik, süedâlık damgası başına nurlu bir şekilde o taç geçirilmiş olur. İyi bir duruma gelir. Bu bir. Bu çok önemli.

İkincisi; *ve yezîdi fî'l-umur*. “Ve kişinin ömrünü artırır.”

Ömrü uzar, artar, ziyadeleşir.

Ve yekî mesâria's-sû'. “İnsanı kötü ölümle ölmekten, hayatta kötü durumlara düşmekten kurtarır.”

Bunların hepsi bizim arzu ettiğimiz şeyler. Bir kere insanlar iki gruptur; ya şakîdir ya saiddir. Şakî, çoğulu eşkiyâ gelir. Said, çoğulu süedâ gelir. Biz dağda yol kesip hırsızlık yapan, mallarını alan, adam öldüren kimseye eşkiyâ diyoruz; ama dinî mânada şakî-eşkiyâ “Allah'ın sevmediği durumda olan, cehennemi hak etmiş kul” demek.

Berat gecesinde insanların durumları yazılacak, -bir sene sonra- bir senelik işleri ne olacak, said mi şakî mi diye yazılacak? Ve o Berat gecesinde dua ediyoruz: “Yâ Rabbi! Eğer

sen bizim adımızı şakîler divanına yazmışsan, senin sevmediğin kötü kullar defterine yazdıysan sil oradan yâ Rabbi! Affet bizi yâ Rabbi! Bizi sevdiğin said kullar defterine geçir yâ Rabbi! O tarafa naklet yâ Rabbî!” diye gözyaşı döküp ağlıyoruz, yalvarıyoruz. “Ben ettim, sen etme yâ Rabbi!” diyoruz. “Biz kusur işledik yâ Rabbi ama sen kerem eyle, bağışla yâ Rabbi!” diyoruz. Âhirette de öyle olacak.

فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ

*Fe-minhüm şakiyyun ve saîd.*¹

İnsanlar âhirette hesapları görüldüğü zaman iki bölük olacak. Said olanlar; *fi'l-cenneti hâlidîne fîhâ*, cennete girecekler, ebedî saadete erecekler, mutlu olacaklar. Allah'ın sevdiği kullar olarak Allah'ın hediyelerine, ikrâmlarına mazhar olacaklar, ebedî saadet içinde mütena'im olacaklar. Şakî olanlar da ebedî cehenneme girecekler, cayır cayır yanacaklar. Ölseler kurtulurlar ama ölmek de olmayacak; derileri yanacak, tekrar tazelenecek, tekrar yanacak, tekrar tazelenecek,

¹ 11/Hûd, 105.

azapları hafiflemeyecek, devamlı o azabı tada tada ebedî cehennemde azap çekecekler.

Demek ki şakîlik çok kötü bir durum. Saidlik de çok özlenecek, hedef alınacak, amaç edinilecek bir durum. “Ah! Ne olaydı said olsaydık...” diye hem dünyada hem âhirette said olmak için çalışmamız lazım. Şakî olmaktan kurtulmaya çalışmamız lazım. “Eğer ben Allah’ın sevmediği şakîler zümresinden isem acaba saidler zümresine nasıl geçebilirim?” diye düşünmemiz lazım.

Tamam, düşünüyorsak, arzu ediyorsak işte bu hadîs-i şerîf bunun çaresini bize söylüyor. “Şöyle şöyle yapan insanlar şakî ise şakîliği gider, said duruma geçer.” diyor. Ne kadar güzel bir durum! Onun için bu hadîs-i şerîfi çok iyi hatırımızda tutalım, not alalım, iyice aklımıza yerleştirelim. Bu sayılanlar insanları hem şakî olma durumunu silip, insanı şakîlikten kurtarıp said, mutlu, bahtiyar, Allah’ın sevgili kulu, sevdiği, mükâfatlandıracağı, cennete sokacağı kul olma durumuna döndürüyormuş, hem de ömrü artırıyormuş, hem de insanı kötü durumlara yuvarlanmaktan

kurtarıyormuş.

Masâri', *masra'* kelimesinin çoğuludur. *Masra* da “ayağının kayıp devrilip ‘pat’ diye düştüğü yer” demek. “Düştüğü zaman” mânâsına gelebilir, “düştüğü yer” mânâsına gelebilir, “düşme” mânâsına gelebilir. Mâlum mef’al veznindeki kelimeler ism-i zaman olur, ism-i mekân olur, mastar olur. Hangi mânaya olursa olsun, öyle bir düşmekten kurtarır, ayağının kayıp uçuruma felakete yuvarlanmasından, maddeten mânen kötü duruma düşmesinden kurtarır. Kıtlık, yokluk, darlık, kusur, kabahat, kusur durumuna düşmekten kurtarır, pat diye düşüp kötü bir şekilde ölmekten kurtarır. Adam, Allah saklasın, meyhanede ölüyor, kötü evde ölüyor. Allah saklasın, hırsızlık yaparken ölüyor. Şakîyken vuruluyor, öldürülüyor. Ebedî, tam suçun üzerindeyken, o günah hâlindeyken ölüyor. Ne kadar fena! İşte böyle hayat boyunca ve hayatın sonunda pattadak kötü bir şekilde yere yuvarlanmaktan korur. *Masâri'* çoğul geldiğinde göre, demek ki “insanın hayatta karşılaşılabileceği her çeşit kötü şeyler” demek oluyor; sadece “kötü âkıbet” mânâsına değil, “hayatta karşılaşıacağı kötü durumlar”

demek oluyor.

O halde şakî isek silinecek, said olacağız, ömrümüz uzayacak, kötü durumlara birden umulmadık zamanlarda yuvarlanmaktan kurtulacağız. Bunları yapalım.

“Yapalım hocam da söylediklerini unuttum, bir daha tekrar ediver. Madem iş bu kadar önemliymiş, şimdi ben kulaklarımı dört açtım, bir daha söyle, ben de kaydedeyim.”

Tamam, ben de şimdi söylüyorum. Hadîs-i şerîfin başına dönüyorum:

es-Sadakatü alâ vechihâ. Bir: “Sadaka vermek.”

Bu sadaka zekât da olur. Zekât da bir çeşit sadakadır, farz sadakadır. Zekâtın dışındaki hayrât u hasenât da olur. İkisi de olur.

Alâ vechihâ. “Usûlüne uygun olacak.”

Neden?

Allahu Teâlâ hazretleri;

لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى

Lâ tubtilû sadakâtiküm bi'l-menni ve'l-

ezâ² buyuruyor. “Sadakalarınızı başa kakarak, ezalandırarak, sadaka verdiğiniz insanın bur-
nundan getirerek verip de iptal etmeyin, bâtil
duruma getirmeyin!”

Demek ki usûlüne uygun vermenin bir
şekli neymiş?

Karşıdaki adamı üzmeden, bekletmeden,
yalvartmadan, canını yakmadan, canına ‘tak’
dedirtmeden, “Ulan başına çalınısın! Eksik ol-
sun senin bu hayrın da hasenâtın da!..” diye
pabucu alıp da kızıp gidecek duruma getirme-
den... Bekletip bekletip de “Yâ Rabbi! Bu beni
böyle beklettiği [gibi] sen de ona böyle yap.”
diye... Aldığı zaman aldı ama memnun olma-
yacak bir durumda aldı... O duruma getirme-
den, sevindirerek, gönlünü hoş ederek, tatlı
tatlı, zamanında, Hızır gibi imdadına yetiş-
rek, duasını alarak, “Allah senden razı olsun,
ne kadar işime yaradı!” diyerek...

Bizim eve bir kadıncağыз gelir, Allah razı
olsun, yaşlı bir kadın;

² 2/Bakara, 264.

“Seni ölen oğlum kadar çok seviyorum.”
diyor.

Bize söylüyor. “Çok seviyorum.” diyor.

Neden?

Ben bir şey yaptığımdan değil de; tatlı dil,
güzel muamele hoşuna gidiyor.

“Öteki adama kızıyorum.” diyor.

Neden?

O adam ona diyor ki;

“Kenara çekil! Yeter, şimdi rahatsız
etme!”

Kötü yüz gördüğüne kızıyor, güleç yüz
gördüğünü seviyor.

b. Sadakayı Vermenin Usulü

Demek ki sadaka vereceğiz; ama beklet-
meden, üzmeden, ezmeden, haysiyetini ren-
cide etmeden usûlüyle vereceğiz.

Neyzen Tefvik diye bir zât varmış, Meh-
met Akif’in tanıdığı... Onurlu bir insan; ama
muhtaç, fakir... Birisi gitmiş, bir altın vermiş.
“Efendim, siz düşürdünüz galiba. Buyurun.”
 demiş. Büyük sanatkâr, neyi güzel çalıyor diye

ona yardım etmek istiyor.

“Bunu siz düşürdünüz galiba? Buyurun.” demiş.

Altını eline almış, bir altına bakmış, bir adamın yüzüne bakmış;

“Yok, bunu ben düşürmedim. Bu senin kalbin.” demiş.

“Bu senin altın kalbin.” demiş, cebine koymuş.

Verişin de zerafeti, güzel olanı, tatlı olanı var. Usûlüne uygun vereceğiz. Vermek kâfi değil. “Al! Hadi gözüme görünme, kaybol! Bir daha gelme!” tarzında değil de tatlı bir tarzda verecek. “Yine gel. Allah senden razı olsun. Duadan unutma.” diyerek gönül yapmak lazım.

Bu bir, muhterem kardeşlerim. Sadaka. Yani cömertlik, sendeki imkânlardan başkalarını da istifade ettirmek. Yani başka kardeşlerine merhamet etmek, başkalarının imdadına yetişmek, onların acısını hissedip de onun da gönlünü hoş etmeye çalışmak. “Ben bunun yerinde olsaydım, ben de fakir olsaydım, benim

de annemden babamdan bu mal kalmasaydı, tahsilim olmasaydı, vücudum sakat olsaydı, okuma imkânı bulamasaydım...” Bazen öyle zeki insanlar oluyor ki zeki, zeka küpü, profesörleri okutacak kadar zekası var; ama şartları müsait olmamış, köyünde okuyamamış; geliyor, hademe... Hademe ama profesörden afacan, profesöre çarığı ters giydirecek gibi zeki oluyor, hafızasında tutabiliyor, öğrendiği şeyi gayet iyi muhafaza edebiliyor.

Benim elimdeki imkânları bana kim verdi?

Allah verdi.

Ötekisi niye öyle?

“Ona Allah öyle vermemiş, bana vermiş. Hamd ü senâlar olsun. Ona sıhhat vermemiş, bana vermiş. Ona vermemiş malı, bana ihsan etmiş. Ben de bunun şükrünü eda etmeleyim. Ben de onun durumunda olabilirdim. Aman ben de şun un yardımına koşayım...”

Bir de insan aynı karar üzere kalmıyor; zenginken fakir oluyor, ağa iken hizmetçi durumuna düşüyor, efe iken çocukların maskarası durumuna düşüyor, mahalle çocuklarının

dalga geçtiği bir insan durumuna düşebiliyor. “Ah ah! Sen bunun gençliğini hatırlayacaktın; beline bıçağını eğri sokardı, bir nara attığı zaman herkes kapının arkasına kaçardı... Şöyle efeydi, böyle kahramandı... Dokuz kişiyi kovarlardı da kimse bunun karşısına çıkamazdı...” Şimdi çocuklar alay ediyorlar! Değişti. Hayat değişir.

Onun için “düşmez kalkmaz bir Allah’tır” diyeceğiz. Bu hayatın gelip geçici olduğunu bileceğiz. Düşkünlere, fakirlere, yoksullara acıyacağız. Biz helalinden kazandık ama bileceğiz ki bizim malımızda onların da biraz hakkı var. Onlara usûlüne uygun yardımcı olacağız; kibarca, kırmadan, üzmeden, ezmeden sadaka vereceğiz. Zekât, zekâtın üstüne sadaka...

Bazısı da “Zekâtı verdim ya...” deyip kasakatı duruyor. Zekâtı kırı kırına hesaplıyor. Bu zekâtın asgarî hudududur, bunu bilin. Paranın kırkta biri zekâtın asgarî hudududur, en aşağı hudududur. Ondan az verirsen günah olur, en aşağı o kadar vermen lazım. Ondan çoğu senin cömertliğine, keremine, ağalığına, merhame-tine kalmış. Daha fazla verebilirsin. Onun için

millet “Şu kadar verdim, başka vermem!” gibi bir [hesabın] içene giriyor. O doğru değil. Fırsatı buldu mu hayrı yapmalı.

“Hayrı ben Ramazan’da yapacağım, o zaman sevabı çokmuş...”

Yahu adam açlıktan kıvranıyor; ver! İhtiyaç anında insanı yakalayıp da tam o zamanda verebilirsen duası çok candan olur. Tam o sırada ver; ecri sevabı kazan, geç. Candan dua etsin.

Sadaka vermek. Bu bir. Hatırımızda tutacağız.

İkincisi; *ve’stînâu’l-ma’rûf*. “İyilik yapmak.”

İstina’, “yapmak” demek, *sanaa* kökünden geliyor. *Mâruf* da çok geniş bir kavram; “aklın beğendiği, şeriatin teşvik ettiği her iyi şeye” *mâruf* derler. Emr-i mâruf nehy-i münker kelimesinden, tabirlerinden de biliyorsunuz.

“Mârufu yapmak...”

Mâruf neymiş?

Aklın da beğendiği, şeriatin de tavsiye ettiği her şey. İsterse yoldaki taşı kenara çekmek bile olsa... Bir gözü görmeyen insanı yolun bir tarafından öbür tarafına geçirmek bile olsa... Bu da iyilik. Hem akıl bunu “güzel şey” diye tavsiye ediyor, hem de şeriatte, hadiste, âyette tavsiye edilmiş bir şey.

Tamam, bunları yapacağız. Geniş; tek bir şey söylemiyor, yani iyilik yapmak...

İyiliğin ölçüsü ne? “Avrupalılar böyle yaptı.” diye mi yapacağız?

Hayır. Şeriatin uygun gördüğü, aklın, aklı selîmin de beğendiği, akıl terazisiyle tarttığın zaman güzel olan şey.

İşte bunları da yapmak. Geniş...

Demek ki hepimizin zihniyetinde, kalbimizde niyet olarak iyi şey yapmak fikri olacak; iyiliği gördük mü fırsatı kaçırmayacağız, yapacağız. İyiliğin hangi çeşidiyle karşılarsak onu yapmaya çalışacağız. Baktık ki hava çok sıcak, su dağıtacağız. Çeşme başında su dağıtmanın kıymeti yok. Baktın ki milletin karnı açılmış,

o zaman da ekmek dağıtırsın. Baktın ki ekmekleri var, katıkları yok, o zaman da katık dağıtırsın. Baktın ki herkes güneşin altında terliyor, gölgelik yaparsın... Yani duruma göre gözünü açacaksın, insanları gönlünü alacak, sevindirecek, duasını alacak iyi işleri yapacaksın. Gözümüz daima hayırları yapmaya dikili olacak, fırsatları değerlendirip iyilikler yapacağız.

Istınâu'l-ma'rûf.

Sadaka vermek, bir. İyilik yapmak, iki.

Üçüncüsü; *birrû'l-vâlideyn*. “Anne ve babaya iyi davranmak.”

Bu da çok önemli. İslâm'da fevkalâde büyük yeri var. Bir insanın annesinin babasının duasının kendisinin iyi insan olmasında veya hut işlerinin ters gitmesinde veyahut tepetaklak gitmesinde çok tesiri vardır. Annesi razı değildir, babası razı değildir; tepetaklak gider. Annesinin babasının bedduasını almıştır, kendi burnunun doğrultusuna gitmiştir; çok zararlara uğrar, ömrü boyunca çeker, sürünür. Onun için anne ve babaya iyilik etmek çok önemli.

Fakat birisi bir gün bana bir kağıt gösterdi, dedim ki; “Şunun fotokopisini ver de mecmualarda yazayım...” Öyle anneler babalar var ki hayret edersin! Yüksek İslâm Enstitüsü’nü bitirmiş, dinden imandan haberi var, âyetten hadisten haberi var, oğluna mektup yazıyor: “Bana bak! Sakalını keseceksin. Analık babalık haklarımı helal etmeyeceğim. Şart-nâme gönderiyorum, bunları yapmadığın zaman hâlin harap! Kravat takacaksın. Sakalını keseceksin. Konferanslara gitmeyeceksin...”

Ne olacak?

Her türlü hayrı [engelliyor.] “Şunu yapmayacaksın, bunu yapmayacaksın...”

“Ben senden daha çok bilirim. Bunları yapmayacaksın. Şartım bu. Hakkımı helal etmem!” diyor. Kızın annesi babası; “Başını aç, başını açmazsan eve gelme!” diyor. Acayip! Devir bakımından böyle garip işler de var.

Acaba bu gibi durumlarda böyle çocuklar ne yapacak? Annesinin babasının sözünü mü dinleyecek, yoksa şeriatin ahkâmına mı uyacak?

Muhterem kardeşlerim!

Çok umumî bir kâide var, herkes bunu bilsin, bu kâideyi dinimiz koymuş:

Lâ tâate li-mahlûkin fî ma'siyeti'l-Hâlik.

Allah'a isyanda hiç müsaade yok. Allah'a isyanda hiçbir kula itaat edilmez.

“İç şu içkiyi.”

İçemez!

“Yap şu hırsızlığı.”

Yapamaz!

“Yap şu günahı.”

Yapamaz!

Neden?

Allah'ın yasak ettiği şeyi yaptırtmaya kimsenin hakkı yoktur!

“Yapma şu iyi işi, yapma şu farzı...” da kimse diyemez, ona da hakkı yok! Çünkü Allah'ın sözü üzerine söz kimse söyleyemez, hükmünün karşısına hüküm getiremez! Hükümünü Allah'ın hükmünü iptal etmekte kullana-

maz. O zaman Allah'ın sözünü dinleyecek, Allah'ın emrini tutacak, mecburen! Çünkü Allah bizim Rabbimiz, hâlıkımız, yaradanımız. Annemizin babamızın bizim üzerimizde hakkı var ama onlar da aklını başına toplasınlar, yanlış yola [sapmasınlar.]

Allah öyle akrabalara sahip etsin. Ana babalarımıza da akıl fikir ihsan etsin, onları da iyi insanlar etsin.

Ama evlâdın da anne babasına hürmet, izzet ve itibar etmesi de genel bir kâide olarak var. Sizin de inşaallah anneleriniz babalarınız Allah'ın sevdiği kullardır, siz de evlatlık vazifesini yaparsınız. İnşaallah size günahı, haramı, suçu, kabahati emretmiyorlardır. Emrederlerse tutamazsınız, Allah'ın sözünü dinlemekle muvazzafsınız.

c. Akrabayı Gözetmenin (Sıla-i Rahim) Önemi

Sonra; *sılatü'r-rahim*. Akrabalarla olan ilişkileri canlı tutmak, ziyaret etmek, bayramda gitmek, elini öpmek... Ayrıca maddî sıkıntıları varsa da onları desteklemek, para ve saire vermek... Mesela bir başka hadîs-i şerîfte

buyuruluyor ki;

الصَّدَقَةُ عَلَى الْمِسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ عَلَى ذِي الرَّحِمِ
اِثْنَتَانِ صَدَقَةٌ وَصَلَةٌ

es-Sadatü ale'l-miskîni sadakatün ve hiye alâ zi'r-rahimi isnetâni sadakatün ve sıletün.

“Bir parayı, bağışı, sadakayı sıradan bir fakire verirse bir sadaka sevabı alırsın.” diyor başka bir hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz. “Ama akrabadan bir kimseye verirsen bu iki ecir olur: Bir, sadaka sevabı olur. İki, sıla-i rahim sevabı olur.”

Sıla-i rahimle emrolunuyoruz ya, “Sıla-i rahim ömrü artırır, şu faydaları var.” diyoruz, o işe de yarıyor. O bakımdan öncelikle yakınlarımızı kollayalım. İki misli fayda olduğu için, kat kat fayda olduğu için akrabamızı gözetelim, akraba çocuklarını gözetelim, yakınlarımızı gözetelim; hem sıla-i rahim sevabı olur hem sadaka sevabı olur.

Diğer hadîs-i şerîfe geçelim...

Bunu bir kere daha hatırlatayım. Usûlüne uygun olarak verilen sadaka, bir. İyilik yapma, iki. Anne ve babaya iyi evlatlık muamelesi göstermek, üç. Sıla-ı rahimde bulunmak, akrabayı ziyaret etmek, yardım etmek... Bu dört şey insan şakî ise, Allah'ın sevmediği insanlar sınıfından ise onu Allah'ın sevdiği insanlar sınıfına geçirir, ömrü arttırır ve insanın -hayatın çeşitli safhalarında- kötü durumlara düşmesine mâni olur, düşmekten korur. Bunlara dikkat edelim. Cömert olalım. Hayırsever olalım. İyilikler yapan insan olalım. Ana babaya hürmetkâr olalım. Akrabayı koruyucu, gözetici olalım.

İkinci hadîs-i şerîf:

الشَّيْطَانُ يَهُمُّ بِالْوَاحِدِ وَالْاِثْنَيْنِ فَإِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً لَمْ

يَهُمَّ بِهِمْ

eş-Şeytânü yehümmü bi'l-vâhidi ve'l-is-neyni fe-izâ kânû selâseten lem yehümme bihim.

“Şeytan bir kişi oldu mu buna heveslenir,

saldırır ve aldatmaya girer, geçer, üzerinde işlem yapmaya başlar. Kulun üstüne çullanır, musallat olur. İki kişi oldu mu yine musallat olur. Ama üç kişi ve daha ziyade oldu mu onlara heves edemez, yanına yanaşamaz.”

“Üç müslüman bir arada oldu mu şeytan onları aldatmaya güç yetiremez, sokulamaz, çekinir, gelemes.” diyor Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*.

Muhterem kardeşlerim!

Buradan çıkarıyoruz ki; tek tek kalmayacağız, en aşağı üç kişi olmamız lazım. En aşağı üç kişilik gruplar hâlinde olmamız lazım. Seyahate çıkacaksak da öyle. Peygamber Efendimiz tek başına seyahate çıkmayı tavsiye etmemiş. İki arkadaş daha bul, üç kişi seyahat et. Mahalleden iki candan arkadaş daha bul, onlarla beraber toplantı yap.

Bana İstanbul’da bir kardeş geldi, ağlıyor... Yaşlı adam, emekli, işçiymiş... “Hocam ben filanca şehirdeydim, orada benim yaşlı bir hocam vardı, zeytin ağaçlarının altında onunla ne güzel dinî sohbetler yapardık, tesbihler çe-

kerdik... Mâneviyatım canlıydı, gece yatar-
dım, ne rüyalar görürdüm; Kâbe'yi ziyaret
ederdim, zemzem suları içerdim, göklerde
uçardım, feyz alırdım, sefa duyardım, zevk
duyardım... Şimdi geldim İstanbul'a; kimsem
yok, kahveye gitmem, tanıdığım kimse de yok,
ziyaret de yapmıyorum. Şimdi benim hâlîm ne
olacak? Tesbih çekiyorum ama feyz de alamı-
yorum.” diyor. Adam; “Feyz de alamıyorum
diyor.” ağlıyor. Yani eski tattığı şeyleri kay-
betmiş.

Ben de acıdım, muhterem kardeşlerim!

Kardeşlerime, sizlere de tavsiye ediyorum; yalnız durmayın! Bu hadîs-i şerîfte de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz tavsiye ediyor. İnsanın gıdası dertleşmek, yardımlaşmak; bunlar fevkalâde önemli gıdalar. Onun için her birinize hadîs-i şerîflerden tavsiyem; şeytanın size musallat olmamasını istiyorsanız, mutlu olmak istiyorsanız, dertsiz olmak istiyorsanız bir grup kurun, mahallenizde bir muhabbetli grup teşkil edin. Başka arkadaşları da çağrın; “Haftanın şu günleri biz toplanıyoruz.” deyin. Açın hadis kitaplarını,

açın âyetleri, tefsir kitaplarını, dinî mecmualardan açın, hafta boyu gazetelerden gördüğünüz, kesip biriktirdiğiniz [yazılardan] okuyun, çay için, sohbet edin, hal hatır sorun, dağılın. Ziyaretin bir sevabı var, sohbetin bir sevabı var, ilmin bir sevabı var, sayısız da mânevî faydaları var... Bir de şeytandan kurtulmak var.

Şeytan bir kişi oldu mu saldırır. Nasıl saldırır?

Bu adam tesbih çekse bile vesvese verir, yine saldırır. Onu aldatmaya çalışır. “Hadi sen evliyâ oldun, artık bundan sonra namaz kılma. Kemâle erdikten sonra... Bunlar kemâle erinceye kadardı... Ne lüzum var?” diye aldatmaya çalışır. Veyahut tek başına ibadetle pek başı hoş olmayan bir insansa günaha heves ettirir; “Hadi tek başınasın, şu günahı yap, şu günahı işle!” diye kancayı takar, günah işletinceye kadar uğraşır.

Onun için salih arkadaş edinin, salih dost edinin, hakiki müslümanlardan arkadaş edinin. Çok önemli! Bir müslüman Allah rızası için bir arkadaş edindi mi, Allah ona cennette yüksek bir derece verir, derecesini öyle yükseltir

ki başka bir ibadetle cennette o dereceyi kazanması mümkün olmaz. Onun için yeni arkadaş edinin.

Şu camide diyelim ki alt kat, üst kat 2 bin 5 bin kişisiniz, her biriniz beşer kişilik [grup] kursanız; “Arkadaşlar grup kurduk. -Başka bir şey de demiyorum.- Diyanet İşleri Başkanlığı’nın neşrettiği din kitaplarını okuyalım.” Yeter. Çünkü *Buhârî* var, *Riyâzü’s-sâlihîn* var, daha başka eserler var. Onları okusanız yeter, muhterem kardeşlerim! Hani bazı kimseler der ki; “Aman bir gruba, sapık bir zümreye filan kapılanmayalım. Yanlış yola [sapmayalım.]” diye düşünebilir, korkabilir. Endişeleri, korkuları kabul ediyorum. Koskoca devletin [kurumu;] herkesin gözü önünde, yanlış bir şey yapsalar bin yerden hücum olur. O güzel kitapları okuyun. Onların neşrettiği kitapları alın, okuyun. Göreceksiniz ki oradaki âyetlerden, hadislerden de fayda olacak. O bakımdan şu grupları kurun, şeytan size sokulamasın. “Üç kişi oldu mu sokulmaz.” diyor. En aşağı üç kişi olun, muhterem kardeşlerim.

Şeytanın biraz daha tasvirini yapayım.

Başka hadisleri okuyayım. Peygamber Efendimiz başka bir hadîs-i şerîfte buyurmuş ki;

الشَّيْطَانُ مُلْتَقِمٌ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ. فَإِذَا ذَكَرَ اللَّهُ خَنَسَ
عِنْدَهُ، وَإِذَا نَسِيَ اللَّهَ التَّقَمَ قَلْبَهُ.

eş-Şeytânu mültakimun kalbe ibni Âdeme. Fe-izâ zekera'llâhe hanese indehû ve izâ nesiya'llâhe iltekame kalbehû.

Enes radiyallahu anh'ten.

Şeytan büyük düşmandır, muhterem kardeşlerim. Şu hapislere girenlerin hapse girmelerinin sebebi, o günahkârların, o şakî olanların şekâvet durumuna düşmesinin sebebi, cehenneme düşüp yananların yanmasının sebebi şeytandır. Büyük düşmandır. Şeytan, Âdemoğlunun en büyük düşmanıdır. Ne yapar?

Şeytan, insanoğlunun gönlünü bir lokmada yutmak ister. Gönlünü elde etmek, fet-hetmek ister; gönlüne sahip olmak ister.

Fe-izâ zekera'llâhe hanese indehû. “Kul Allah'ı zikrettiği zaman şeytan onun gönlüne

musallat olamaz, sahip çıkamaz, elde edemez.”

Zikrettiği zaman gönlünü ele geçiremez, istila edemez. Allah'ın zikrini unuttuğu zaman dişlerini geçirir. O zaman hâkimiyetini kurar.

Demek ki şeytandan korunmanın bir çaresi de neymiş?

Zikre devam etmekmiş.

Bir çaresi; arkadaş grubu içinde olmak, salih arkadaşlarla bir grup teşkil etmek. Bunu hepiniz sağlayacaksınız. Kendinize salih arkadaş seçeceksiniz, onlarla grup teşkil edeceksiniz.

Bir de kalbinizi şeytan fethetmesin, istila etmesin diye [zikredeceksiniz.] Düşman; şu gâvur bu gâvur, Yunan gâvuru, Bulgar gâvuru, Rus gâvuru bizim güzel diyarlarımızı istila etsin, ele geçirsin, ister miyiz? İstemeyiz. Gönlümüzü şeytanın istila etmemesi için zikredeceğiz. Peygamber Efendimiz söylüyor.

Bazıları zikrin dinî bir vazife olduğunu bilmez. “Bunu duyarız, dervişler çekiyormuş.” der. Ama birçok kimse bunun bir dinî vazife

olduğunu bilmiyor, âyette ve hadiste geçtiğini bilmiyor.

Allah'ı zikredeceksin. Çeşitli zikirleri yapacaksın ki şeytan kalbine hücum edip de onu istila edemesin. [Şeytan] gönlünü, içini kaplamasın, istila etmesin diye zikredeceksin. *Allah Allah* diyeceksin. *Lâ ilâhe illallah* diyeceksin. *Sübhanallah* diyeceksin. *Elhamdülillah* diyeceksin. Öteki zikirleri söyleyeceksin.

En kolayı ve en sevaplısı *Allah* demektir. Çok da kolaydır. İnsan bir alıştı mı kalbi kendi kendine başlar artık... Çalışmaya başladı mı; *Allah Allah Allah...* Bakarsın kendi kendine gidiyor. Sen konuşursun, o *Allah* diyor. İş yaparsın, *Allah* diyor. O zaman o çok kıymetli bir mertebedir, çok güzel bir haldir. Öyle olan insanın yanına şeytan hiç yanaşamaz.

Onun için zikri de tavsiye ediyorum. Peygamber Efendimiz tavsiye ediyor. Zikirden gafil olmayın. Kalbinizi zikirle meşgul edin. Ağızınız kapalı dursa bile kalbiniz *Allah* desin.

“Nasıl diyecek hocam?”

Böyle kendi kendine başını eğdiğin zaman nasıl düşünüyorsun? Neler düşünüyorsun? “Bakkala gideceğim, şunu alacağım, yarın şuraya gideceğim, şu işi yapacağım...” diyorsun. Onun gibi kalbinden düşünürsün; *Allah Allah Allah...* diye. Düşündükçe o da zikirdir ve zikrin kıymetlisidir. Kalbiniz zikirle meşgul oldu mu şeytan size musallat olamayacak. Şeytandan korunma çaresini [söylemiş] oluyorum.

Şimdi şeytanla ilgili bir söz daha söyleyeceğim.

الشَّيْطَانُ ذَيْبُ الْإِنْسَانِ كَذَيْبِ الْغَنَمِ، يَأْخُذُ الشَّاةَ
الشَّاذَّةَ وَالْقَاصِيَةَ وَالنَّاحِيَةَ. فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ
وَالْأُفَّةِ وَالْعَامَّةِ وَالْمَسَاجِدِ، وَإِيَّاكُمْ وَالشَّعَابِ

eş-Şeytânu zi'bü'l-insâni ke-zi'bi'l-ganemi ye'huzu's-şâte's-şâzzete ve'l-kâsiyete ve'n-nâhiyete. Fe-aleyküm bi'l-cemâati ve'l-ülfeti ve'l-âmmeti ve'l-mesâcidi ve iyyâküm ve's-şiâbe.

Bu hadîs-i şerîf de çok işinize yarayacak. Çok mühim bir nasihat.

Muaz *radiyallahu anh* rivayet etmiş.

Bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

eş-Şeytânu zi'bü'l-insâni ke-zi'bi'l-ganemi. “Şeytan, insanoğlunun kurdudur.”

Koyunun kurdu olduğu gibi insanoğlunun kurdu da şeytandır. Koyunun kurdu olan, o dağlarda uluyan aç kurt ne yapar?

Ye'huzu's-şâte's-şâzzete ve'l-kâsiyete ve'n-nâhiyete. “Ayrılmış olan kuzuyu yer.” Sürüye gelemmez; çoban var, köpek var, bekçi var. Sürünün yanına gelemmez. *Şâzzete* diyor, yani sürüden ayrılmış olan koyunu parçalar. *Ve'l-kâsiyete.* “Bekçilerden uzaklaşmış olan.” *Ve'n-nâhiyete.* “Bir kenara gitmiş, orada otlamaya dalmış...” Sürü uzaklaşmış gitmiş, o uzakta kalmış. Ana sürüden uzaklara gitmiş, ayrılmış, bir kenarda oyalanmış kopmuş olan kuzuyu, koyunu kurdun parçaladığı gibi şeytan da kendi başına kalmış olan müslümanı avlar. Şeytan canavar, insanın kurdu; avlar.

Onun için Peygamber Efendimiz diyor ki;

Fe-aleyküm bi'l-cemâati. “O halde size topluluğu, cemaati tavsiye ederim.”

Cemaatten kopmayın, bir.

Ve'l-ülfeti. “Ülfeti tavsiye ederim.”

Dostluk, ahbablık, konuşmak, düşmek kalkmak, tatlı dilli güleç yüzlü geçim... “İnsanlarla beraber olmayı tavsiye ederim.”

Ve'l-âmmeti. “Umumun, herkesin, bütün müslümanların tutturduğu o güzel yolu bırakmamayı, tenhalara çekilmemeyi, topluluktan ayrılmamayı tavsiye ederim.”

d. Peygamberimizin (sav) Şeytandan Uzak Olmak İçin Tavsiyeleri

Ve'l-mesâcidi. “Mescitleri tavsiye ederim.”

Muhterem kardeşlerim!

Allah *celle celâluhû*, bize dinlerin en güzelini nasip etmiş. Dinimizin içinde de ibadetlerin en güzelini ihsan etmiştir. Bizim dinimizde başka dinlerde olmayan çok büyük mükemmellikler vardır. Allah'ın büyük nimetlerinden biri de mescitlerimizdir. Çok büyük ni-

mettir. Bak, Şu mescitte ne kadar insan toplanıyor. Başka yerlerde bu kadar insanı nasıl toplayabilirdin? Toplayamazdın. İnsan mescitlerde toplanıyor. İbadet, vaaz, hutbe, bayram, nikâh maksadıyla, çeşitli sebeplerle mescitler bizi topluyor. Elhamdülillah. Bir araya geliyoruz.

Onun için Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Size cemaati tavsiye ederim. Ülfeti tavsiye ederim. Topluluğu tavsiye ederim. Ve mescitleri tavsiye ederim.”

Bunların zıtlarını düşünelim. Cemaatin zıttı nedir?

Cemaatten olmamak, bir köşede tek başına durmaktır.

Ülfetin zıttı nedir?

Kimseye karıŐmamak, bulaŐmamak, kimseyle ahbaplık etmemektir.

Âmmenin zıttı nedir?

Herkesin gittiği yoldan gitmeyip kendi başına tek bir burnunun doğrultusunda gitmektir.

Mescidin zıttı nedir?

Mescide gelmeyip ibadete taate iştirak etmeyip -belki kılıyorsa- evinde kılmaktır. Bu bile doğru değil.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* evinde namaz kılanlara bile kızılıyordu. Hatta bir keresinde buyurdu ki;

“Canım ne istiyor biliyormusunuz? Şu benim namaz kıldığım mihraba birisini vazifelen- direyim. ‘Sen namazı kıldır.’ diyeyim. Onu orada vazifeyi yapsın diye nöbetçi bırakayım. Elime cayır cayır yanan bir meşale, bir çıra alayım. Camiye gelmeyip de evde namaz kı- lanların her birinin evlerini gideyim tutuştura- yım, cayır cayır yakayım diye, öyle istiyorum!”

Onun için camiye geleceğiz. Camileri böyle güzel yapacağız. Büyük yapacağız. Kon- forlu yapacağız. Üşümeyecek gibi yapacağız. Oturduğumuz zaman rahat edecek gibi yapa- cağız. Kenarında köşesinde sohbet odası yapa- cağız. Kitap okuyacağımız yerleri olacak. Cami bizim cemaatimizin, cemiyetimizin merkezi olacak.

Eski İslâm şehirleri kurulduğu zaman; müslümanlar Arap yarımadasından çıktı, diyarları fethettiler; ne yapıyorlardı?

Bir şehir kuruyorlardı. Merkezi; cami. Çünkü devlet adamları camiye gidiyor. Vali de camiye gidiyor. Herkes camiye gidiyor idi. Tüccar da esnaf da müşteri de halk da camiye geliyordu. Ve her şey camide bitiyor idi.

Onun için, biz de tekrar Peygamber Efendimiz'in bu tavsiyesine döneceğiz. Efendimiz bize neyi tavsiye ediyor?

“Sürüden ayrılan koyunlar, kuzular gibi olmayın. İnsanoğlunun kurdu olan şeytan sizi parça parça parçalar. Kanınızı döker. Etinizi yer. Onun için cemaate gelin. Onun için ülfet edin. Onun için insanlarla arkadaşlıktan kesilmeyin. Onun için topluluktan ayrılmayın. Onun için mescitlere gelin.” buyuruyor.

Mescitlere geleceğiz!

Bir insanın mescitte kıldığı namaz evinde kıldığı namazdan 27 kat daha sevaplıdır. Ayrıca mescide gelinceye kadar her attığı adım-

dan bir sevap kazanır, bir günahı silinir, bir derecesi artar. Ayrıca bu mescitte mevcut olan Allah'ın bir sevgili kulu hürmetine ibadetleri kabul olur. Ayrıca mescitte ilim irfan öğrenir. Çünkü müslümanların mescitleri, sadece ibadet edilip de kapısı kapanılan binalar değildir. Müslümanların mescitleri ilim irfan merkezidir.

Biz de burada çıkmışız, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyoruz. Sosyolojik bakımdan, toplumsal bakımdan, toplumun gelişmesi bakımından en önemli kaideleri koyuyoruz, onları okuyoruz, onları öğretmiş oluyoruz. Başka bir yerde bir İngiliz, bir Amerikalı, bir Alman, bir Rus, bir Endonezyalı, bir Japon veya bir Hintli bunları nerede öğrenecek? Öğrenemez. Öğreninceye kadar göbeği çatlar. Devlet halka onları öğreteceğim diye ne kadar uğraşması gerekir... Elhamdülillah, bizim mescitlerimiz ilim irfan yuvasıdır, üniversitedir, mânevî mekteplerdir.

Onun için mescide geleceğiz. Topluluğa geleceğiz. Arkadaşlarla ilgiyi kesmeyeceğiz. Keseni kendi hâline bırakmayacağız. “Şeytan

bunu parçalamasın.” diye başına gideceğiz. Onu mescide alıştıracağız. “Niye gelmiyormusun?” diyeceğiz. “Hasta mısınız?” diyeceğiz. “Derdin mi var?” diyeceğiz. Derdi varsa derdine çare bulacağız. Küsmüşse barıştıracacağız. Mescide gelecek. Topluluğa gelecek. Ülfet edecek. Sohbet edecek. Bunların hepsinin büyük sevabı var.

Ve iyyâküm ve’ş-şîâbe diyor Peygamber Efendimiz; “*Şîâb*’dan sakının.”

Şîâb ne demek?

“Dağların arasındaki girinti vadiler” demek.

Suudi Arabistan’a, Mekke’ye gitmiş olanlar bilirler. Binlerce dağ vardır. Kayalık vardır, tepelik vardır. İki dağın arasında vadicikler vardır, girintiler vardır. Oralarda yağmurlardan yüzyıllar boyu toprak birikmiştir. Vadinin tabanı biraz topraklıktır, biraz sulaktır. Sular oraya gelir. İşte orada hurma ağacı vardır, yeşillik vardır. Belki su vardır, kuyu vardır. Zevkini sefasını isteyen insanlar ne yaparlar?

Vadi aralarında safalı, sayfiye yerlerden, güzel yerlerden bir yere çekilip keyfine bakar. Ona ne diyor Peygamber Efendimiz?

“Sakının bu işten! Topluluktan ayrılmaktan sakının! Bir kenara çekilmekten sakının! Cemaate gelin, camiye gelin!” diyor, aziz ve muhterem kardeşlerim.

Onun için, topluluğu ganimet bilin.

Peygamber Efendimiz’in bir hadîs-i şerîfi var: “Şehirdekiler bâdiyedekilerden cennete 500 yıl evvel girecek.”

Neden?

Şehirde cami var, Cuma var, ilim var, irfan var diye.

Dağın başında, mezrada, yaylada, böyle تنها yerlerde oturanlardan şehirlerde oturanlar 500 yıl evvel cennete girecek.

Dinimiz böyle; her şey mâkul, her şey güzel; topluluk, ilim irfan, ülfet kardeşlik dini. Onun için bu işe de çok dikkat edin! Şeytan sizi bir köşede kıştırıp parçalamasın. Bekçisiz bu-

lup تنها bulup sizi kurtların koyunları parçala-
dığı gibi parçalamasın, aziz ve muhterem
kardeşlerim.

Bir hadîs-i şerîf daha okuyacağım.

الشِّرْكُ أَخْفَى فِي أُمَّتِي مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَا
فِي اللَّيْلَةِ الظُّلْمَاءِ، وَأَدْنَاهُ أَنْ تُحِبَّ عَلَى شَيْءٍ مِنَ
الْجَوْرِ، أَوْ أَنْ تُبْغِضَ عَلَى شَيْءٍ مِنَ الْعَدْلِ. وَهَلِ
الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ؟ قَالَ اللَّهُ
تَعَالَى: ﴿إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ

اللَّهُ

eş-Şirkü ahfâ fî ümmetî min debîbi'n-
nemli ala's-safâ fi'l-leyleti'z-zalmâi ve
ednâhu en tuhibbe alâ şey'in mine'l-cevri ev
en tubgida alâ şey'in mine'l-adli. Ve heli'd-
dînü ille'l-hubbu fillâhi ve'l-bugdu fillâhi?
Kâle teâlâ: İn küntüm tuhibbûna'llâhe fe'tte-
biûnî yuhbibkümü'llâhu.

Hız. Âişe anamız, cennet-mekân, Allah şefaatine erdirsin; bizim hanımlarımızı, analarımızı, kızlarımızı da onun gibi dindar eylesin. Peygamber Efendimiz'den o rivayet etmiş.

Peygamber Efendimiz buyurmuşlar ki;

eş-Şirkü ahfâ fî ümmeti min debîbi'n-nemli ala's-safâfi'l-leyleti'z-zalmâi.

Ne güzel anlatıyor:

“Şirk, yani müşriklik, Allah'a şirk koşmak.”

Ahfâ. “Daha gizlidir.” *Fî ümmetî.* “Benim ümmetimin içinde.”

Allah Allah... Hem Ümmet-i Muhammed'den olacak hem şirk olacak. Gizli bir şirk. “Daha gizlidir.” Nereden?

Min debîbi'n-nemli. “Karıncanın -dep dep dep- yürümesinden, ayak atmasından.” *Ala's-safâ.* “Bir yalçın kara kayanın üzerinde yürümesinden.” *Fi'l-leyleti'z-zalmâi.* “Karanlık bir gecede.”

“Benim ümmetimin içindeki şirk, [karanlık bir gecede] bir kara taşın üzerinde bir kara karıncanın yürümesinden daha gizlidir.”

Allah Allah... Ümmet-i Muhammed puta tapmaz. Elbette aya, güneşe tapmaz. Eski ümmetlerin yaptıkları gibi yapmaz. Mısırlılar öküze tapmışlar. Kureyşliler elleriyle yaptıkları putlara tapmışlar. Babilliler yıldızlara, aya, güneşe tapmışlar. Yunanlılar Zeus’e tapmışlar, şarap tanrısına tapmışlar, aşk tanrısına tapmışlar. Türlü rezaletler olmuş...

“Benim ümmetimin içinde şirk, karanlık gecede kara taşın üzerinde kara karıncanın yürümesinden daha gizlidir.” diyor Peygamber Efendimiz. Şirk, müşriklik, Ümmet-i Muhammed’in içinde. Sübhanallah!

Nasıl izah ediyor?

Buyuruyor ki;

Ve ednâhu. “Bu şirkin en aşağı mertebesi.” *En tuhibbe alâ şey’in mine’l-cevri.* “Senin zulümden, cevirden olan bir şeyi sevmendir.”

Şirkir bu. Böyle diyor Peygamber Efendimiz. Zulüm, haksızlık; sen de seviyorsun, beğeniyorsun. *En tuhibbe alâ şey'in mine'l-cevri*. Zulüm olduğunu bile bile seviyorsun. İşte o şirkir.

Neden?

Allah "Onu sevmeyin, yapmayın." dedi; sen onu seviyorsun. İşte şirk. Buyur bakalım... Sen Allah'ın istediğini yapmadın, başka bir mahlukun ortaya koyduğu bir şeyi beğeniyorsun. Allah'ın beğendiğini beğenmiyorsun; Allah'ın hükmüne karşı ortak koşuyorsun, şirk koşuyorsun, başka şeyi beğeniyorsun. İşte şirk! Hem de "en aşağısı" diyor.

Ev en tubgida alâ şey'in mine'l-adli. "Ve-yahut da adaletten olan bir şeye buğzetmelidir."

"Böyle şey olur mu?!" demendir.

Allah adalet olsun diye bunu böyle emretmiş. Sen ona kızılıyorsun, istemiyorsun. Allah'ın hükmüne karşı geliyorsun. İşte o da şirk. Allah'ın adalet olarak koyduğu bir hükmü beğen-

miyorsun, ona buğzediyorsun, içinden kızıyor-
sun, köpürüyorsun. O şirk. Allah'ın sevmediği
zulüm, cevir olan bir şeyi seviyorsun, istiyor-
sun. İşte o da şirk.

Muhterem kardeşlerim!

Bak, nasıl ince bizim dinimiz. Birçok in-
san, “Ben müslümanım elhamdülillah, ehl-i
tevhîdim; müşrik değilim, kâfir değilim.” di-
yor; ama Allah'ın sevdiğini sevmiyorsa, Al-
lah'ın koyduğu [hükme] razı olamıyorsa o za-
man gizli bir şirk içinde, hastalık var demek
oluyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

*Ve heli'd-dînü ille'l-hubbu fillâhi ve'l-
bugdu fillâhi?* “Din, Allah için sevmekten, Al-
lah için buğzetmekten başka bir şey midir za-
ten?”

Din nedir? Dinin özünü nasıl tarif ediyor?

Bir şeyi Allah için sevmek, öteki başka
kötü bir şeye de Allah için buğzetmektir. “Dini
bundan başka bir şey mi sanıyorsunuz?” diyor.

Doğrusu başka bir şey sanıyorduk. Biz dini
namaz sanıyorduk. Biz dini oruç sanıyorduk.

Biz dini zekât sanıyorduk. Ama burada Peygamber Efendimiz bambaşka bir şey söyledi. Bu imtihanda bu elekten kaç kişi geçer? Allah için sevecek, Allah için buğzedecek; sevgisini, zevkini, isteğini, kızgınlığını bu hâle ayarlayabilmiş kaç tane has müslüman var? Nelerin peşinde müslümanlar?

Zavallılar... Bakıyorum; ne giyim bakımından, ne yeme bakımından, ne kazanç bakımından, ne konuşma bakımından, ne düşünce bakımından, ne çalışma bakımından, ne alışveriş bakımından, ne ticaret bakımından, ne sosyal hayat bakımından Allah'ın istediği durumdalar...

Hocamız öyle demişti. Bir arkadaş var. “Söyleyin şu zata, bu halk Müslümanlığı istemez.” diyordu. Hocamız, tecrübesi var, 80 yaşına gelmiş, sakalı var. *Rahmetullahi aleyh.* “Bu millet Müslümanlığı sevmez, istemez.” İstese yürür. Yürümüyor ki! Küfrü daha çok seviyor. Şirki daha çok seviyor. Günahın peşinde. Gazinolar dolu. Stadyumlar böyle yığın yığın... Deniz kenarları karınca düğünü gibi kaynıyor. Meyhaneler tıklım tıklım dolu. İki adımda bir

meyhane levhası. İki adımda bir [şu] birası, [bu] birası... Allah yasak etmiş; millet su gibi haram zıkkım içiyor! Millet, Allah'ın yasak etmiş olduğu günahları işliyor. Hepsi demek ki bir çeşit şirkte, aziz ve muhterem kardeşlerim.

e. Sa'd Bin Ebu Vakkas Hakkında

Gönlümüzü terbiye edeceğiz. Allah için seveceğiz. Allah için buğzedeceğiz. Allah'ın koyduğu şeyleri seveceğiz, Allah'ın yasakladığı şeyleri sevmeyeceğiz. Yüzüne bakmayacağız. Dönüp de bakasımız gelmeyecek. Elimizi uzatasımız gelmeyecek. Tadına bakasımız gelmeyecek. Öyle olmamız lazım.

Öyle olmadığı zaman has müslüman olmuyor; müşrik oluyor, Allah'ın hükmünün karşısında bir başkasının hükmünü eş değer koymuş oluyor, onu tercih etmiş oluyor. Hadi bakalım, buyur; şirk oluyor, şirk koşmak oluyor. Çok gizli bir şey, çok ince bir mâna.

Şöyle bir ölçecek olursak, bu süzgeçten, bu imtihandan kaç tane müslüman geçer, bilmiyorum. Adam Yüksek İslâm Enstitüsünü bitirmiş; sakala buğz ediyor! Sakal, müslümanın

şîârı. Sakala buğzediyor! İlim öğrenmek dinimizin emri; “Konferansa gitmeyeceksin! Toplantılara gitmeyeceksin!” diyor. Çocuğuna doğru şeyi emretmesi gerekirken yanlış şeyi emrediyor, şart koşuyor. “Bu gönderdiğim yazının bir fotokopisi bende, bir fotokopisi sende. Bunu da sen cebinde taşıyacaksın, okuyacaksın. Bu şartlara uymazsan hakkımı sana helal etmiyorum!” diyor. Çocuğuna yanlış yolu tavsiye ediyor. Doğru yoldan çekmeye çalışıyor.

Dinin ahkâmını kaç tane müslümana kabul ettirebilirsin? Kaç tane kadına kabul ettirebilirsin? Allah “Başı örtün.” demiş. Allah kadınlarla erkeklerin [görüşmelerini, ilişkilerini] tanzim etmiş, “Şu şartlar altında olacak.” demiş. Allah ticareti tanzim etmiş, kazancın şeklini şemâilini her şeyi göstermiş. Kaç kişi bu şartlara uyuyor?

Allah bizi has müslüman etsin!

Çok kusurlarımız var. Biz kendimizi iyi müslüman sanıyoruz; ama incelense, şöyle bir tahkik edilse, işin içinde neler neler çıkıyor, neler giriyor...

Gönlümüz, kalbimiz Allah'ı sevecek. Ve Allah'ın hükmünü sevecek.

Sa'd b. Ebî Vakkas *radiyallahu anh*, cennetlik sahabeden birisi. Peygamber Efendimiz; "O kişi cennettedir." diye hayattayken müjdelmiş. Sa'd b. Ebî Vakkas. Hem de duası makbul bir kimseymiş. Kime dua etse duası olurmuş. "Şöyle yap yâ Rabbi!" Öyle oluyor. "Böyle yap yâ Rabbi! Kurtar yâ Rabbi! Şifa ver yâ Rabbi!.." Ne dese duası makbul. Peygamber Efendimiz'in sahabetisi, evliyâdan kat kat yüksek. Aşere-i mübeşşereden, cennetle müjdelenmiş kimse.

Sa'd b. Ebî Vakkas'ın gözlerine körlük inmiş. Ömrünün bir devresinde gözleri görmez olmuş. Gözleri görmüyor. Birisi ona akıl öğretmek istemiş, demiş ki;

"Ya Sa'd, biz senin duanın makbul olduğunu tecrübe ettik. Mücerret biliyoruz ki senin duan makbuldür. Kendine dua etsene, Allah gözünün nurunu versin, tekrar gözün görmeye başlasın. Dua etsene, körlükten kurtulsan. Dua etsene kendine..."

Muhterem kardeşlerim!

Şöyle cevap vermiş: “Ben Allah’ın takdirini gözümün nurundan daha çok severim!”

İnsan Allah’ı sevecek. Allah’ın ahkâmını sevecek. Allah’ın Kur’an’ını sevecek. Allah’ın Resûlünü sevecek. Allah’ın emrini sevecek. Allah’ın yasağını sevecek, benimseyecek. “Tamam, yasaklamış, yapmayacağım.” Emrini sevecek. “Tamam, emretmiş, başım üstüne. Madem emretmiş; ‘öl’ dediği yerde ölürüm, ‘kal’ dediği yerde kalırım.” diyecek. Müslüman bu şuura erecek.

Kur’an’ı sadece öpüp başa koymak kâfi değil; ahkâmına uyacak.

Bir acı misal vereceğim size. Ben de bayramda öğrendim, çok üzüldüm. Bayramda bir kardeşimiz geldi bana;

“Ben, sizin camiye gelip giden falanca hacı efendinin torunuyum.” dedi.

“Öyle mi? Çok iyi.”

O hacı efendi camiye ezan okunmadan evvel gelir. Ön safta oturur. Kur’ân-ı Kerîm’i açar; okur babam okur... Gıpta ederim. “Ya bu Kur’an’ı ne kadar çok okuyor... Kim bilir

kaç defa hatim indirdi. Kim bilir ne kadar sevap alacak...” diye gıpta ettiğim bir kimse.

“Hocam, o hacı efendi, -Babam ayrılmış annemden, ben annemle beraberim.- dedem çok zengin.”

Memleketinde okul yaptırtıyor. Gelmişler, “Senin adına bir okul yapalım.” Çıkartmış, milyonları vermiş. Yani adam zengin. Fakir değil, ihtiyacı yok; malı mülkü, emlakı çok fazla.

Bu bana gelen çocuğun anasına 6 milyon lira para vermiş, muhterem kardeşlerim. Demiş ki; “Bunu bankaya koy. Bunun faiziyle geçin, benden para isteme!”

Hacı efendi, sen kızına ne tavsiye ediyorsun?! Ne yediriyorsun sen kızına?! Muhtaç mısın?!

Ticaret yapıyorsun. Sen bu 6 milyonu kızına verme, ticarete çalıştır, 6 milyon sermayenin kârını ver. Bankadan daha iyi işletirsin be adam! Kendi çocuğuna niye haram yedirtiyorsun, Allah’ın emrine aykırı iş yaptırtıyorsun?

Bu bir.

Oğlu varmış. Bu, babadan daha zenginmiş. Bu, bana gelen çocuğun da dayısı oluyor. O dayı da anneanneden bir kalma eve oturmuş. Oturmuşsun ama bu evin hissesinin yarısı senin, dörtte biri bu çocuğun anasının hakkı. Mirasta onun da hissesi var, dörtte biri de onun hakkı. Bu ocuk demiş ki; “Kiraya mahsben, şu kadar zaman oturduğuna göre, şu kadar bana para ver dayı. Ben de bunu sermayede kullanayım. Askerden geldim, bunu sermaye yapayım.” O evde kendi hakkı, yani anasının hakkı. “Vermiyorum.” demiş. “Mahkemeye müracaat et, al.” O da camiye gelir, o da sakallı, o da hacı...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN

8 şevvl 1410 / 03.05.1990

İskenderpaŐa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

